

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Νοσηλευτική Σεμινάρια

Ενότητα 1: Ηλεκτρονικές Μηχανές Αναζήτησης
Αρθρογραφίας και βιβλιογραφίας

Μαίρη Γκούβα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

Τμήμα Νοσηλευτικής

Νοσηλευτική Σεμινάρια

Ενότητα 1: Ηλεκτρονικές Μηχανές Αναζήτησης
Αρθρογραφίας και βιβλιογραφίας

Μαίρη Γκούβα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Ιωάννινα, 2015

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Να είναι σε θέση οι σπουδαστές να αναζητούν βιβλιογραφία στα: Index Medicus, Ηλεκτρονικά μέσα, Med Line, Excerpta Medica με την ευκαιρία μιας συγκεκριμένης ερευνητικής εργασίας.
- Να μπορούν να ανατρέξουν στη διεθνή βιβλιογραφική ενημέρωση.
- Να χειρίζονται την αρχειοθέτηση της βιβλιογραφίας.

Περιεχόμενα ενότητας

- Α) Αναζήτηση της βιβλιογραφίας.
- Β) Βιβλιογραφική ενημέρωση.
- Γ) Αρχαιοθέτηση της βιβλιογραφίας.

A) Αναζήτηση της βιβλιογραφίας

- Η εξάσκηση στην εύρεση και αξιοποίηση της βιβλιογραφίας δίνει εφόδια στο νοσηλευτή:
 - Άσκηση της νοσηλευτικής πρακτικής.
 - Διδασκαλία.
 - Έρευνα.

- Η αναζήτηση και μελέτη της βιβλιογραφίας πρέπει να γίνεται πριν από κάθε ερευνητική εργασία:
 - Ο σχεδιασμός της έρευνας βασίζεται:
 - Ερευνητική ιδέα.
 - Γνώσεις από τη μελέτη της βιβλιογραφίας.

- Η μη μελέτη της βιβλιογραφίας έχει ως αποτέλεσμα:
 - Σφάλματα στη μεθοδολογία.
 - Αποτελέσματα ήδη γνωστά (άρα χωρίς ενδιαφέρον).
 - Προσωπική ζημιά (χαμένος κόπος).
 - Γενικότερη ζημιά (αφού έγινε η εργασία πρέπει να ανακοινωθεί ή να δημοσιευθεί).

- Πρώτη (και πιο ασφαλής) επιλογή για ένα νέο νοσηλευτή:
 - Βιβλιογραφική ενημέρωση από τα σύγχρονα κλασικά ιατρικά και νοσηλευτικά συγγράμματα.
 - Καθιερωμένες απόψεις.
 - Λίγες αλλά βασικές βιβλιογραφικές παραπομπές.

- Πλεονέκτημα:
 - Αποφυγή των παγίδων της βιβλιογραφίας των περιοδικών για έναν πρωτόπειρο.
 - Αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις για ιατρικά προβλήματα εξαιτίας:
 - Φύση του προβλήματος.
 - «Κυνήγι» των δημοσιεύσεων (ερευνητές κρατούν από το πείραμα τα πορίσματα που ευνοούν ή επιβεβαιώνουν την υπόθεσή τους).

- Αλφαβητικός κατάλογος βιβλιοθηκών με βιοϊατρικά περιοδικά (Αθήνα):
 - Συγγραφέας Τζαμουράνης (1966).
 - Αθηναϊκό Κέντρο Οικιστικής (1969).
 - Κέντρο Ελληνικής Ιατρικής Πληροφόρησης Ορολογίας και Τεκμηρίωσης (1982).
 - 53 βιβλιοθήκες (1995).
 - Π.χ. Νοσοκομείο «Ευαγγελισμός», Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Γενικό Κρατικό Αθηνών.
 - 1495 ξενόγλωσσα ιατρικά περιοδικά το 1977.
 - 50 ελληνικά ιατρικά περιοδικά.

Index Medicus

- Cumulated Index:
 - Ετήσιο Αμερικανικό περιοδικό.
- Index Medicus:
 - Μηνιαία έκδοση του C.I (1960).
 - Ταξινόμηση βιβλιογραφίας κατά θέμα (subject index) και κατά συγγραφέα (author index).
 - Καταχώρηση όλων των άρθρων που δημοσιεύονται σε 5000 αξιόλογα περιοδικά παγκοσμίως.
 - Προηγείται η καταχώρηση των εργασιών στην Αγγλική.

Αναζήτηση με το Subject Index

- Πεδίο αναζήτησης:
 - Καταχώρηση των θεμάτων αλφαβητικά στο όργανο που αναφέρονται.
 - Π.χ. Καρκίνος μαστού (λήμμα Breast Neoplasms).
 - Ταξινόμηση σε κατηγορίες των λημμάτων με πολλά άρθρα.
 - Π.χ. Lymphoma, 19 κατηγορίες (αιτιολογία, διάγνωση κ.τ.λ.).
 - Καταχώρηση στο αντίστοιχο λήμμα άρθρων για γνωστές βιολογικές ουσίες, ορμόνες, φάρμακα.
 - Π.χ. Methicillin.

- Λήμματα για κάθε ιό, νοσήματα, ιδιότητες κυττάρων.
- Σε μερικά λήμματα υπάρχει παραπομπή σε άλλα λήμματα.
- Πολλές εργασίες καταχωρούνται σε δύο ή περισσότερα λήμματα με βάση τις λέξεις κλειδιά - key words - «πρόσθετοι όροι ευρετηρίου».

- Όλα τα άρθρα που αναφέρονται στο Author Index είναι καταχωρημένα και στο Subject Index.
- Το Author Index χρησιμοποιείται σπάνια.
 - Κυρίως οι έμπειροι που γνωρίζουν τις αυθεντίες.

Δομή άρθρου

- Τίτλος.
- Πρώτος συγγραφέας.
- Περιοδικό στην καθιερωμένη σύντμηση.
- Έτος έκδοσης.
- Μήνας.
- Τόμος.
- Αριθμός τεύχους σε παρένθεση.
- Πρώτη και τελευταία σελίδα.

Ηλεκτρονικά μέσα

- Ηλεκτρονικά συστήματα ανάκλησης πληροφοριών:
 - Αποθήκευση περιοδικών σε υπολογιστές βιβλιοθηκών του εξωτερικού.
 - Περίληψη και λέξεις κλειδιά των εργασιών.
 - Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (σύνδεση με το σύστημα βιβλιοθηκών DIMDI – Γερμανία και MEDLARS – Ουάσιγκτον).
 - EURONET DIANE (σύνδεση με τηλεφωνική γραμμή).
 - Πληροφορίες για έρευνες σε εξέλιξη στον καρκίνο.

- Science Citation Index:
 - Απήχηση άρθρων.
 - Περιοδικό με όλους όσους μνημονεύουν εργασίες άλλων.

Σύστημα Medline με οπτικούς δίσκους

- Βάση δεδομένων στις περισσότερες ιατρικές βιβλιοθήκες, Ιατρικές σχολές και κλινικές κρατικών νοσοκομείων.
- Περιλήψεις στα περισσότερα άρθρα μετά το 1975.
- Σύνδεση των βιβλιοθηκών μεταξύ τους.
- Αναζήτηση βιβλιογραφίας με τη σωστή χρήση των όρων του MeSH.
 - Π.χ. Φυματίωση, λεμφαδένες – αναζήτηση άρθρου για τη φυματίωση των λεμφαδένων.

Excerpta Medica

- Περιοδικό για 50 ιατρικές ειδικότητες.
- Κάθε τεύχος περιλαμβάνει:
 - Άρθρα με τίτλο και περίληψη, κατάλογο περιεχομένων, αλφαβητικό κατάλογο επιμέρους θεμάτων.
- Εύρεση σε σύντομο χρονικό διάστημα και σε ένα τεύχος σημαντικότερων άρθρων για ένα θέμα.
- Περισσότερα άρθρα και περιοδικά από το Medline.

Κριτήρια επιλογής

- Α) Χρήση της βιβλιογραφίας για ενημέρωση:
 - Επιλογή του θέματος σε τέσσερα ή πέντε διεθνώς έγκυρα ιατρικά περιοδικά της ειδικότητάς του.
 - Πέντε ή έξι σημαντικά διεθνώς γενικού ενδιαφέροντος ιατρικά περιοδικά.

- Β) Χρήση της βιβλιογραφίας για ερευνητικό πρωτόκολλο ή εργασία:
 - Λεπτομερής μελέτη όλης της διαθέσιμης βιβλιογραφίας.
 - Index Medicus ή Medline.

Πλεονεκτήματα

- Index Medicus:
 - Το μικρότερο χρονικό διάστημα μεταξύ:
 - Έκδοση άρθρου.
 - Καταχώρηση στον κατάλογο Index Medicus.
- Medline:
 - Εύκολη και φιλική αναζήτηση πληροφοριών.
 - Χρήση υπολογιστή.

- 90% επικάλυψη άρθρων στις τρεις μεγαλύτερες βάσεις δεδομένων.
- Εξάντληση της βιβλιογραφίας για ένα αντικείμενο:
 - Χρήση Index Medicus.
 - Ίσως ακόμα μία βάση δεδομένων.

Τρόποι «ζωντανής» ενημέρωσης στη βιβλιογραφία

- Συνέδρια.
- Σεμινάρια.
- Διαλέξεις.

- Πλεονεκτήματα:
 - Ενημέρωση από πρώτο χέρι.
 - Αυθεντική.
 - Πολύ γρήγορη (ένα έως τρία έτη από την ολοκλήρωση μέχρι τη δημοσίευση της εργασίας).
 - Γνωριμία διά ζώσης με διάσημους γιατρούς.
 - Επίλυση αποριών συνομιλώντας μαζί τους.
 - Ανάπτυξη συναδελφικών δεσμών.

B) Βιβλιογραφική ενημέρωση

- Η αναζήτηση της βιβλιογραφίας μπορεί να γίνει και χωρίς καθορισμένο στόχο («ενημέρωση» στη βιβλιογραφία).
- Στόχοι:
 - Πλαταίνει τις γνώσεις.
 - Παρακολουθεί τις εξελίξεις της ιατρικής.
 - Βρίσκει ιδέες για μελλοντικές έρευνες .
 - Δημιουργεί απόθεμα εργασιών για νέα μελέτη.

Πλεονεκτήματα

- Γίνεται χωρίς την πίεση του χρόνου.
- Απασχόληση σε εφημερία στο νοσοκομείο ή στο σπίτι αναμένοντας στο τηλέφωνο για έκτακτο περιστατικό.
- Ευχάριστη ανάπαυλα μετά από ώρες στην κλινική, το εξωτερικό ιατρείο, το χειρουργείο ή το εργαστήριο.

- Οι περισσότεροι γιατροί και νοσηλευτές:
 - Παρακολουθούν τρία ή περισσότερα περιοδικά της ειδικότητάς τους.
 - Μερικά περιοδικά γενικής ιατρικής.
 - Lancet, New England Journal of Medicine, British Medical Journal.
 - Εβδομαδιαία περιοδικά.
 - Ενημέρωση για τις τελευταίες εξελίξεις της ιατρικής.

Γ) Αρχαιοθέτηση της βιβλιογραφίας

- Σημαντικό να είναι σε θέση ο επιστήμονας να χειρίζεται την αρχαιοθέτηση της βιβλιογραφίας.
- Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας:
 - Πρόβλημα αρχαιοθέτησης και φύλαξης των φωτοαντιγράφων και καρτελών Index:
 - Α) Αλφαβητική ταξινόμηση κατά συγγραφέα.
 - Β) Κατά θέμα.
 - Γ) Κατά χρονολογική σειρά.

Χρησιμότητα αρχειοθέτησης της βιβλιογραφίας

- Για επιστήμονες που εργάζονται εντατικά σε κάποιον τομέα:
 - Εμπέδωση μιας λεπτομέρειας.
 - Συσχέτιση παλαιότερων με νεότερες πληροφορίες.

- Τήρηση καρτελών:
 - Ταξινόμηση αρχειοθετημένων φωτοαντιγράφων:
 - Ολόκληρο άρθρο.
 - Πρώτη σελίδα.
 - Τίτλος και βιβλιοθήκη ή πηγή.
 - Συνθηματικό Φ.

Βιβλιογραφία

Τσακρακλίδης, Β. & Γουργουλιάνης, Κ.Ι. (2003). *Ιατρική γραφή και λόγος*.
Βήτα: Αθήνα.

Σημείωμα Αναφοράς

Γκούβα, Μ. (2015). Νοσηλευτική Σεμινάρια. ΤΕΙ Ηπείρου.
Διαθέσιμο από:
<http://eclass.teiep.gr/courses/NOSH103/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ευαγγελία Κοσμά
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει) μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ